

Jeff Werner

Professor i konsthistoria. kultur@gp.se

Hollywoods fel att Saab gick i putten

MÅNGA SÄGER ATT DET ÄR GM:s fel. Eller kinesernas. Andra att det var de udda tekniklösningarnas fel. Och regeringens. Själv tror jag det är Hollywoods fel att Saab gick i putten.

Det är bara att inse, valet av bil är mest en fråga om image. Ingen normal människa kan bedöma kvaliteten på alla de komponenter och den teknik som finns i en modern bil. En del låtsas att de kan – i synnerhet motorjournalister. Andra går på testfakta. Men hur vägs resultatet av älgtester mot pris, komfort och service? Handen på hjärtat: bilmärken väljs efter plånboken plus en massa helt ogrundade känslor.

Och när det kommer till känslor är som bekant Hollywood bäst. Valet av bil kan vara nog så avgörande för filmen. Visst är det svårt att tänka sig något annat än en Fiat 500 Giardiniera i Ettore Scolas *Vi som älskade varann så mycket?* Men medan den amerikanska filmindustrin inte tvekade ett ögonblick inför att förvandla Volkswagen från en Hitlerbil till en hippiebil med filmer som *Gasen i botten*, *Herbie!* 1968 har den konsekvent förpassat dess svenska kusin till mindre smickrande bi(l)roller.

SAAB HAR TITT SOM TÄTT fått agera transportmedel för suspekta personer. Särskilt under GM:s styre kördes märket påfallande ofta av psykologer, läkare och universitetslärare. Vi minns kanske hur Richard Gere i rollen som psykologen Dr Isaac Barr rattade en silverfärgad Saab 900 Cabriolet i *Final analysis* 1992? Eller hur läkaren Maggie Rice (Meg Ryan) styrde en 900 Classic i *City of angels* 1998? Visst fick cabrioletversionen vara en statusmärk för modeformgivaren – spelad av Reese Witherspoon – i *Sweet home Alabama* 2002. Men filmens sensmoral var ju motsatsen till importerad flärd.

Till minnesvärda Saabägare hör också den misslyckade författaren Miles i *Sideways* 2004. Till och med hänsynslösa terrorister kör Saab om vi ska tro Hollywood, som Farik i teveserien *Sleeper cell* 1995. Vad värre är: Saabförarna har påfallande ofta psykiska störningar, till exempel fadern spelad av Kiefer Sutherland i *Woman Wanted* 1999, Jack Nicholson som neurotisk författare i *As good as it gets* 1997, samt psykipatienten Michael Hunter i *The unsaid* 2001. Ställ detta mot det sympatiska intryck som ges av bilmärket Volvo när det med kommissarie Barnaby i förarsätet tryggt glider fram mellan kullarna i *Morden i Midsomer*.

NÄRHETEN TILL TROLLYWOOD verkar inte heller ha hjälpt Saab. För vad kan man säga när märkets största svenska insatser skett i filmer som *Åsa-Nisse på Mallorca* 1962, *Gröna gubbar från Y.R.* 1986 och *Kurt Olsson – filmen om mitt liv som mej själv* 1990?